

Sayın Meclis Başkanım, Değerli Divan, Meclisimizin Kıymetli Üyeleri, Basınıımızın güzide temsilcileri;

Hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulumuz adına saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, küresel iş dünyasının zirvesi olarak kabul edilen, 150 ülkenin Odalarını tek çatı altında birleştiren Dünya Odalar Federasyonu Başkanlığı'na 3 yıl süreyle tekrar seçilen Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanımız Sayın Rifat Hisarcıklioğlu'nu gönülden tebrik ediyor, yeni döneminde başarılar diliyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Küresel ölçekte güç dengelerinin devamlı değiştiği bir ortamda ekonomik değişkenlerin ön plana çıkmaya başladığı bir döneme giriyoruz. Tabi ki Dünyadaki hızlı değişim ve dönüşüm sürecini, sadece ekonomik faktörlerle de açıklamak çok dar bir bakış açısı olur.

Yeni Dünya düzenini "jeoekonomi" odağında algılamamız, dünyanın geleceğini daha iyi anlamamızı sağlayacaktır. Ekonomik gücün jeopolitik hedeflere ulaşmada nasıl kullanıldığına dair olgular, gelecekte ülkeler arası siyasi ve ekonomik ilişkilerin anlaşılmasında temel bir rol oynayacaktır.

Günümüzde, geleneksel enerji savaşlarının yerini teknoloji savaşları almaya başlıyor. Ülkeler, jeopolitik üstünlüklerini koruyabilmek için artık enerji kaynakları yerine yapay zeka, çip ve yarı iletkenler, kuantum bilgisayarlar ve biyoteknoloji gibi alanlara yöneliyor. Teknolojiyi öncelikleyen ve inovasyonu teşvik eden ülkeler, yeni Dünya düzeninde lider konumda olacaklardır.

Ülkelerin ekonomik ve sosyal sermayelerini nasıl yönetecekleri ve yeni teknolojilere ne kadar hızlı adapte olacakları, küresel rekabetteki konumlarını ve pastadan aldıkları payı belirleyecek. Bu anlamda, ülkelerin önündeki temel gündemler; küresel tedarik zincirlerindeki değişimler, yeşil enerjiye geçiş süreci ve dijitalleşme, işgücü politikaları, firmalar için destek programları oluyor. Ayrıca, firmaların dış dünyadan daha fazla pay alması hedeflenirken yıkıcı rekabetin yurt içi sektörlerle zarar vermesini engelleyecek korumacı politikalar da görünür bir şekilde artmaktadır. Bireysel olarak her ülke için makul olan bu politika formülasyonu, tüm ülkelere yayıldığında dünya ticaretinin ve

rekabetinin zarar görmesi muhtemeldir. Bu nedenle, Birleşmiş Milletler, IMF, Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslararası kuruluşların aktif yönlendirmesiyle ortak akıl ve strateji oluşturmak ve kuralları ülkeye göre değişmeyen şekilde uygulamak elzemdir.

Değerli Meclis Üyeleri,

Ülkemize baktığımızda, üretim, karlılık ve yatırım anlamında zor bir dönem olarak sayabileceğimiz 2024 yılının ardından 2025'te de ekonomide zorlu koşulların devam edeceğini öngörüyoruz. Yüksek faiz, maliyet artışları ve fiyat oluşturmadaki zorluklar, üretimi olumsuz etkiliyor. Enflasyonla mücadelenin uzaması; ekonomik ve toplumsal açıdan ciddi maliyetler ortaya çıkarmaya devam ediyor. TÜİK'in 2024 yılı Yaşam Memnuniyeti Araştırmasına göre, ülkemizin en önemli sorunu %29,2 ile hayat pahalılığı yani enflasyon olmaya devam ediyor. Bu nedendir ki, enflasyonla mücadelede kararlı ve bütüncül politikalar uygulanmalı, belirsizlik ortamı mümkün olduğunca minimize edilmelidir.

Merkez Bankası'nın dün açıkladığı Şubat Ayı Sektörel Enflasyon Beklentileri Araştırması sonuçlarına göre, 12 ay sonrası yıllık enflasyon beklentisi piyasa katılımcıları için 0,1 puan azalarak %25,3, reel sektör için 1,9 puan azalarak %41,9 seviyesine gerilerken, hane halkının beklentisi ise 6 ay sonra ilk defa yükselişe geçti ve 0,4 puan artarak %59,2'ye çıktı. Hane halkının ve reel sektörün 12 ay sonrası için enflasyon beklentisi, hâlâ hedeflenen enflasyonun oldukça uzağında görünüyor. Merkez Bankası son enflasyon raporunda enflasyon hedefini %21'den %24'e yükseltti. 3 puanlık bu revizenin 1,7 puanı, enflasyon tahmininin yaklaşık 2 katı artırılan yönetilen yönlendirilen fiyatlardan kaynaklandı. Hane halkı ve reel sektörün enflasyon beklentisinin neden yüksek olduğunu anlamak için başka bir veriye gerek olmadığını düşünüyorum. Beklenti ve hedef arasındaki bu büyük fark, fiyatlama davranışlarını bozarken, enflasyonla mücadelede en önemli sorun olarak karşımızda duruyor. Farkın kapanmasında kritik faktör, maliye politikasında atılacak ciddi sıkılaştırma politikaları ve bunu destekleyecek fiyatlama davranışlarıdır. Dezenflasyon sürecinin başarıya ulaşması ve katlanılan maliyetin karşılığının alınması için maliye politikasının uyumlu ve koordineli şekilde sıkı para politikasını desteklenmesi gerekmektedir. Sıkı maliye politikası ise yalnızca vergi oranlarını ve gelirleri artırmayı değil, harcamaları azaltacak yapısal önlemleri de

içermelidir. Aksi halde, enflasyonun düşeceğine dair algının oluşması zaman alacak, ekonomik aktörler uzayan sürece destek vermeyecektir.

Mevcut göstergeler, enflasyonda düşüş sürecinin devam edeceğini gösterse de bu süreç arzu edilen hızda ilerlemiyor. Merkez Bankası, son iki Para Politikası Kurulu toplantısında politika faizini toplamda 500 baz puan indirdi. Maalesef bu indirimler ticari kredi faiz oranlarına yansımadi. Beklentimiz, finansman sorunu yaşayan sanayicilerimizin kullandığı kredilerin faizlerinin de bir an önce politika faizindeki indirime paralel olarak düşürülmesidir. Bunun; üretim, istihdam ve ihracatımızın sürdürülebilirliği açısından son derece önemli olduğunu bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Günümüz ekonomik koşullarında varlıklarını nakde çevirip, bankaya koyup, yüksek faiz getirisinden faydalanmak bazıları için cazip bir seçenek gibi görünebilir. Yüksek faiz iyi para da kazandırabilir. Ancak unutmayalım, biz sanayiciler Ulu Önderimiz Atatürk'ün "Her fabrika bir kaledir" sözünü şiar edindik. Ve bizim için paranın sesi değil, fabrikalarımızda çalışan makinelerin sesi çok daha fazla değerlidir. İşleyen makineler, sadece üretimin değil, yüzlerce çalışanın emeğinin, ekmeğinin ve umudunun simgesidir. O makinelerin sesi, ülkemizin ekonomik kalkınmasının ritmidir.

Sanayici, tüm zorluklara rağmen ülkesinin ekonomik kalkınması için üretimden asla vazgeçmeyendir. Bizler üretimle, istihdamla, ihracatla ülkemizi sanayi ile kalkındırmaya devam edeceğiz. En büyük kazancımız ise gelecek nesillerimize bırakacağımız güçlü bir ekonomi ve üretim mirası olacaktır.

Üretime ilişkin güncel verilere baktığımızda, sanayi üretiminde durgunluk gözlemliyoruz. Sanayi üretimi 2024'ün ilk çeyreğinde önceki çeyreğe göre %5,3 arttıktan sonra ikinci ve üçüncü çeyreklerde sırasıyla %3,1 ve %2,8 azalmıştı. Yılın son çeyreğinde %2,2 artış gerçekleşti. Geçtiğimiz yıl ortalama sanayi üretimimiz 2023'e göre sadece %0,4 arttı. Son üç yılda bir arpa boyu yol gidemedik, endekste 2022 yılındaki seviyenin altındayız.

Aralık ayında 49,1 olan Manşet PMI, Ocak'ta 48 düzeyine gerileyerek üst üste 10 ay 50 eşik değerinin altında kaldı. Faaliyet koşullarında yaşanan bozulma, hafif olmakla birlikte son üç ayın en belirgin seviyesinde gerçekleşti.

Değerli Meclis Üyeleri,

Yılbaşından bu yana Meclis Başkanımız Sayın Celal Koloğlu başkanlığında 40 meslek komitemizle değerlendirme toplantıları yaptık. Sayın Meclis Başkanımıza kıymetli vaktinden ayırarak komitelerimizin sorunlarını bizzat dinlediği için sizlerin huzurunda bir kez daha teşekkür ediyorum. Komite üyelerimizden bu toplantılarla ilgili çok olumlu geri dönüşler aldık.

Dile getirilen en önemli başlıklardan birisi, kur artışının enflasyonun altında kalması, yani TL'nin reel olarak güçlenmesi sonucu ihracatta yaşadığımız sorunlardı. Son bir yıllık dönemde kurun enflasyon artışının yaklaşık %20 altında kalması ihracat rekabetimizi önemli ölçüde azalttı. Rekabet avantajımızı ortadan kaldıran bu durum, büyük çabalarla oluşturduğumuz mevcut pazarlarımızı kaybetmemize ve yeni pazarlara giriş açısından önemli kısıtlara neden oldu ve olmaya devam ediyor.

İhracatçılarımızın beklentisi, kurun enflasyona paralel veya en azından rekabet gücünü koruyacak şekilde artmasıdır.

Meslek komitelerimizce dile getirilen diğer ortak sorunları ise;

Vize problemi ve yeşil pasaport talebi, EYT nedeniyle yetişmiş istihdamın kaybı ve ara eleman sorunu, asgari ücretin alım gücü, fuar alanı eksikliği, yabancı işçi çalıştırma, finansmana erişim, ihracat desteklerinin yetersizliği, üretim için yapılan ithalatın zorluğu olarak sayabiliriz.

Değerli Meclis Üyeleri,

Yapısal reformların eğitim ve istihdam boyutunu defaatle dile getirdim. Her konuşmamda eğitim ve istihdam politikalarının önemini vurgulamaya çalışıyorum.

TÜİK verilerine göre işsizlik 4. çeyrekte %8,6 seviyesinde. Sıkı para politikası ile daralan iç piyasa şartlarına rağmen işsizlik seviyesinin artmaması önemli, lakin kritik yapısal sorunlarımız var ve artarak devam ediyor. Ülkemiz, istihdam oranında OECD ülkeleriyle karşılaştırıldığında son sırada.

2024 yılı 4. çeyreğinde, önceki yılın aynı dönemine göre, istihdamdaki artış devam etti ancak atıl işsizlik oranımız son 2 yılda %21'den %28 seviyesine geldi.

24,3 milyon kiři olan 15-34 yaş grubundaki genç nüfusumuzun 6,6 milyonu, yani %27'si ne eđitimde ne de istihdamda. Güney Afrika'dan sonra en yüksek oran bizde. Yüksek teknoloji ve katma değerli üretimi konuşuyoruz ama 4 gencimizden 1'i hiçbir řey üretmiyor. Ev genci...

2024'ün son çeyreğinde 32 milyon 658 bin olan istihdamdaki nüfus içinde ise üniversite mezunlarının payı %29 ile 9,6 milyon kişi. Söz konusu dönemde 3 milyon 43 bin işsiz %33,3'ü, yani 1 milyon 13 bini üniversite mezunu. Ülkemizde her üç işsizden biri üniversite diplomalı...

Eğitim politikaları revize edilirken üretimin işgücü ihtiyacını gözeten bir tasarım ortaya koyulması gerekiyor. Ülkemizde yükseköğretim sisteminin gözden geçirilmesi, eğitim politikalarının piyasanın bugünkü ve gelecekteki ihtiyaçlarına göre yeniden tasarlanması gerektiğini düşünüyorum. Bazı bölümler istihdam yaratmadığı halde hala açık ve yeni açılan her üniversitede bu bölümler öğrenci almaya devam ediyor; sonuçta da diplomalı işsizler ordusu büyüyor. Piyasanın talebi ile eğitimin işgücü arzı eşleşmiyor. Beceri uyumsuzluğu sorunu her geçen gün daha da artarak devam ediyor.

Bu sorun komite toplantılarımızda da en çok konuşulan başlıklar arasındaydı. Üniversiteli gençlerimizin aldığı eğitimle sanayimizin işgücü talebi örtüşmüyor.

Üzölerek belirtmek istiyorum ki, asgari ücretle iş arayan mühendislik eğitimi almış gençlerimiz var. Mavi yaka çalışanlarımızın aylık geliri ise asgari ücretin çok üzerinde. Bu durum eğitim politikalarının sorgulanması gerektiğini net bir şekilde ortaya koyuyor.

Kısa bir süre önce Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımız 2025-2028 yıllarını kapsayan Ulusal İstihdam Stratejisi'ni yayınladı.

Strateji belgesi hedeflerine göre 2028 yılında işsizlik %7,5'e, gençlerden işsizlik %16,6'ya düşürülecek; istihdam oranı %52,5'e, kadınlarda iş gücüne katılma oranı %40,1'e yükseltilecek. Mevcut koşullar düşünüldüğünde çok önemli ve kritik olan bu hedeflere ulaşmada biz sanayicilere de önemli rol düşeceği açıktır.

Bu istihdam strateji hedeflerine ulaşmak için;

mevcut firmaların ne kadar büyüyeceği ve dijitalleşeceği,

kamu ve özel sektörün ne kadar yeni yatırım yapacağı,

kredi, vergi muafiyeti ve hibe gibi destek mekanizmalarının nasıl oluşturulacağını da çok iyi planlanması gerekiyor.

Daha öncekilerden çok daha nitelikli bu olan Ulusal İstihdam Strateji'sinin ülkemize hayırlı olmasını ve etkin bir şekilde uygulanması diliyorum. Sayın Cumhurbaşkanımıza ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımıza teşekkürlerimi arz ediyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

TÜİK 2024 yılı nüfus istatistiklerini açıkladı. Yakın dönemde, 2019 yılına kadar binde 13'ler civarında olan nüfus artış hızımız geçen yıl sadece binde 3,4 oldu. Çocuk ve genç nüfusumuz azalıyor, yaşlı nüfusumuz artıyor.

Türkiye'nin fırsat penceresi olarak değerlendirilen genç nüfus yapısı hızla değişiyor. 0-14 yaş grubunun 2007 yılında %26,4 olan oranı 2024 sonunda yüzde 20,9'a geriledi. 65 yaş üstü nüfusumuz ise aynı dönemde %7,1'den %10,6'ya yükseldi.

Doğurganlık hızımız ise düşmeye devam ediyor. Bir ülke için doğurganlık hızının 2,1'in altında olması, nüfusun kendini yenileyememesi anlamına geliyor. Ülkemizde doğurganlık hızı 1,51 ile dünya ortalaması olan 2,31'in altında. Doğurganlık hızımız Fransa, İsveç, Belçika hatta Almanya'nın bile gerisinde.

McKinsey'in raporuna göre Türkiye, doğurganlık hızındaki bu düşüş nedeniyle en büyük nüfus kaybı yaşayacak ülkeler arasında gösteriliyor. Rapora göre gelişmekte olan ülkeler arasında 2100 yılına gelindiğinde en çok nüfus düşüşü yüzde 25 ile Türkiye'de olacak. Türkiye nüfusunun bu doğurganlık hızıyla gelecek yüzyılın başında 65 milyona gerileyeceği öngörülüyor. Ve bu nüfusun büyük bölümü de yaşlılardan oluşacak.

Uzun yıllardır genç nüfusa dayalı demografik yapısıyla övünen ülkemiz, ekonomimiz için fırsat olarak değerlendirilebilecek bu özelliğini hızla kaybediyor.

Bildiğiniz üzere nüfus yapımızı korumak, doğurganlık hızını artırmak için Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından 2025 yılı Aile Yılı ilan edildi. Bu kapsamda evlilik kredisi ve doğan çocuk başına ödeme yapılması gibi bazı destekler açıklandı.

Ülkemizde doğurganlık hızının düşmesinin başlıca nedenlerinden birinin ekonomik sıkıntılar, hayat pahalılığı ve yüksek eğitim masrafları olduğunu düşünüyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Sürdürülebilir ekonomik büyüme ve kalkınma hedeflerimize ulaşmamız için yapacak çok işimiz var. Bunların en başında, bu kürsüden daha önce de defalarca dile getirdiğim yapısal reformlar geliyor. 2023'te 29 Ağustos'ta, 2024'te 27 Mart'ta, 24 Nisan'da, 29 Mayıs'ta ve son olarak da geçen ayki Meclis konuşmamda üzerine basa basa yaptığım vurgu, yapısal reformlara olan ihtiyaçtı. Hukuki düzenlemelerden eğitime, işgücü piyasasından kamu yönetimine kadar geniş bir yelpazede reformların hayata geçirilmesi, ülkemizin daha rekabetçi, daha istikrarlı ve daha güçlü bir ekonomi haline gelmesi için şarttır. Bu reformlar, kamu ve özelin geniş katılımıyla ortak akılla hazırlanan son üç kalkınma planının da temel politika öncelikleri olmuştur.

-İş mahkemesi, icra davası, şirket kuruluşu ve tasfiyesi, iflas ve konkordato süreçlerinin hızlandırılması, teşvik sisteminin etkinleştirilmesi, kamuda yetkinliğin artırılması, çalışan hakları ile işveren yükümlülükleri arasındaki dengenin korunması gibi Hukuksal ve Kurumsal Düzenlemeler

-Eğitim ve İnsan Sermayesi

-İşgücü Piyasası ve İstihdam Politikaları

-Kamu Yönetiminin Etkin ve Verimli Çalışması

-Vergi Sistemi ve Finansal Reformlar

Hiç vakit kaybetmeden uygulamaya konulmalıdır.

Bu reformların hayata geçmesiyle hem yerli hem de yabancı yatırımcıların ülkemize olan güven duygusu pekişecektir. Şunu hiç unutmamamız gerekiyor:

Güven, iş yapmanın temel prensibidir.

Mevcut dengeleri kökten sarsarak büyük değişimlere yol açan yıkıcı rekabet olgusu, her alanda yapısal reformları zorunlu kılmaktadır. Buna hazırlıklı olmalıyız. Yıkıcı rekabeti bir tehdit olarak görmek yerine, onu bir fırsata dönüştüren reformları bir an önce uygulamaya almamız gerekiyor. Oluşmakta olan yeni küresel ekonomiye eklemlenmek için "büyük dönüşüm" kaçınılmazdır.

Değerli Meclis Üyeleri

Ülkemizle, ekonomimizle ilgili yapıcı eleştirilerimizi, önerilerimizi, sanayicilerimizin beklentilerini dile getirirken ülkemizin parlak geleceğine inanıyoruz. Geleceğimizle ilgili olumlu düşünürsek hepimiz kazanırız.

Konuşmama son vermeden önce sizlerle Ankara'mızın gurur duyacağı rakamları da paylaşmak istiyorum. TÜİK'in ihracat rakamlarına göre Ankara'mız geçen 14 milyar 976 milyon dolarla Türkiye'nin en çok ihracat yapan 3'üncü kenti oldu. İhracatımızda yüzde 12,1 yüksek teknoloji payı ile diğer beş büyük sanayi ilimizin açık ara önündeyiz. Limanı olmayan bir şehirden böylesine bir başarıyı, geleceğine umutla bakan, tüm zorluklara rağmen azimle ve özveriyle çalışan siz sanayicilerimiz sayesinde ulaştık. Bu ortak başarımız için buradan hepinize bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.